

AZ
oruszon [A bécsi
tka. Berletstűnet.
Sorozat 35.)
(A bécsi operette
Berletstűnet. Mér-
zat 56.)
operette revü tár-
lérsékeltén emelt

, Táray Ferencel.
zám: 38.)
(Olcsó helyárrakkal.

ndor szerződött tag
ász Aladárval. Napi
40.)
Ladányi! (Olcsó

bik Horváth-lány.
Rendes helyárrak-

ány. (Uj szerep-
odik föllépésével.
el, Ihász Aladárval.
szám: 43.)
Mende Kláival,
rral. Napi berlet 8.

eményei

ezdi meg hétfőn
játékát a Magyar
tehez és ragyogá-
tek fogják elkép-
estéken és a bé-
sikerük lesz, mint
a, Brassóban, Te-
alkalmával. Hét-
ökön játszanak a
nyörű görli min-
a. Az előadásokat

ann a szerzője an-
re a Magyar Szín-
t az igazgató veze-
k Németországban
vitték el az összes
udapestre is, ahol
riini rendező ren-
jövő héten lesz a
rendkívül érdekes
g marad a színház
enő, Táray Ferenc,
oykó Ferenc, Mi-
Oroszország veze-
héten lesz.

hatatlan művének
drámai együttese.
rt Táray Ferencel
ttal először Petróczy
gó lesz Tóth Elek.
tállépésének egyik
z: az Orłowot ad-
Klárival. Ihász Ala-
szombati Orłow-
váltani a jejeeket

apok

kaphatók az
C. Reg. Ferd. No 8.
(Wesselényi - ucca)

mer

Unirii 12.

ességei

schin an va-
ompositiok

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baran
4, Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Ad. N. Sz. --- 2-28

Egyes szám ára pályán
Magyarország és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETÉSI ARAK

Romániában

Egész évre --- 1150
Félévre --- 600
Negyedévre --- 32
Egy hónapra --- 17

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40-
Egyes szám --- 3-

1927 szeptember 30 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 220 szám

5688 Tisri 4

A baccalaureatus a vádlottak padján

A közoktatásügyi minisztérium vezérigazgatója épen most jelentette ki a kisebbségi lapok munkatársai előtt, hogy szó sincs arról, mintha a baccalaureatus el akarnák törölni. Ellenkezőleg, a minisztérium fontos pozícióban épen azok ülnek, akik a törvényt megszerkesztették és akik minden elfogultság nélkül azon a véleményen vannak, hogy a baccalaureatus intézménye minden szempontból megfelel a modern pedagógia követelményeinek és így korszakalkotó jelentősége van.

Amíg a közoktatásügyi minisztérium vezérigazgatója ilyen optimista módon vélekedik az ország serdülő ifjúságának érettségi címen ismert tömegkatasztrófájáról, addig a modern pedagógusok koránt sincsenek elragadtatva a baccalaureatustól. A komoly és mérvadó tanügyi férfiak évek óta aggódva szemlélik azokat a kísérő jelenségeket, amelyek az évenként kétszer megismétlődő baccalaureatusi vizsgák nyomában fakadnak. Ötvenszázalékos bukás a primer kísérő jelenség és öngyilkosságra, sőt tanárgyilkosságra irányított revolvergolyók szerepelnek secunder kísérőtűnetként.

Természetes, hogy a kísérőjelenségek miatt jogosult a pesszimista álláspont, amely a közoktatásügyi miniszter optimista hangulatával szemben egyre jobban kezd tért hódítani s amelynek most Jorga Miklós, Romániának kétségkívül legképzettebb és leghaladottabb pedagógusa olyan szokatlan éllel adott hangot, amely még az ő közismert bátorsága dacára is meglepetésszámba megy.

Jorga Miklós harcos cikket irt lapjában az érettségi vizsga rendszere ellen és egész tekintélyének és tanári multjának latbavetésével kéri, hogy ezt a lélekgyilkos rendszert változtassák meg. Az ideális iskolarendszer szerinte ott kezdődik, amikor a vizsgák megszűnnek, mert minden vizsga abszurdum. Az iskolának az a kötelessége, hogy szankciók és ellenszolgáltatások nélkül mindenkit táplálnia kell. Ha nyolc esztendő után az iskolától idegen tanárok állapítják meg, hogy a jelöltek semmit sem tudnak, ugye ez logikusan azt jelenti, hogy a professzorok nem csináltak semmit nyolc esztendő alatt, amiből csak azt a következtetést lehet levonni, hogy nem a tanulókat, hanem a tanárokat állítsák érettségi vizsga elé.

Jorga professzor megállapításai annyira kézenfekvőek és meggyőzőek, hogy igazán fölöslegessé tesznek minden kommentárt. Nem vitás az, hogy az ideális iskola eszményképétől mérhetetlen távolságok választanak el még bennünket és sok időnek kell eltelnie addig, amíg összes pedagógiai előfeltételeit megteremtik a vizsgánélküli iskolának. Az azonban, hogy nem tudjuk rögtön elérni a legjobb rendszert, nem kell még azt jelentse, hogy a lehető legrosszabbat válasszuk helyette. Mert a baccalaureatusi rendszer a mai formájában a lehető legrosszabb megoldás.

Ha a közoktatásügyi kormányzatnak az az álláspontja, hogy a nyolc éven keresztül évről-évre megismételt záróvizsgáknak nincs meg a kellő kvalifikáló értékük és a nyolcadik esztendő abszolválása után külön záróvizsgára, vagy érettségire van szükség, hogy a jelöltek általános felkészültségét ellenőrizzék, teljesen érthetetlen, miért ragaszkodnak ahhoz, hogy ezek a vizsgák az iskolától idegen tanárok előtt folyjanak le.

Az a tanár, akinek nyolc éven keresztül közepi-kolába járó diákkal semmi területen érintkezési felülete nem volt, egy- vagy kétórás vizsga alatt fizikailag képtelen lemérni a je-

löltnék a középiskolai tananyagban való jártasságát, különösen ha figyelembe vesszük, hogy az idegen komisszió előtt való megjelenés gondolata, középiskolai nyelven drukknak nevezett lámpalázzal tölti meg a legjobb diákok is. Különben is sok fér a komissziók összeállításához is, hiszen ezekben az érettségi bizottságokban csaknem kizárólag egyetemi professzorok kapnak helyet, akik az egyetemi hallgatókkal való naponkénti érintkezésük miatt a maturendus diáknívóját meghaladó kvantitáshoz és kvalitáshoz tudást kívánnak az érettségi vizsgán.

Kétségtelen, hogy egy egyetemi professzor képtelen annyira egy érettségi elé álló diák képességeinek megfelelő gondolkodási körbe be-

illeszkedni, mint ahogy azt a középiskolai diákokkal foglalkozó gimnáziumi tanárok meg tudják tenni és a katasztrófális százalékok elért bukta-
tásoknak épen ez egyik legfőbb oka. Ha már a közoktatásügyi minisztérium semmiképpen sem akar hallani arról, hogy az érettségi vizsgát eltöröljék, legalább annyi engedményt kellene tегyen a modern pedagógia követelményeinek, hogy az iskola saját tanáraiból állítsa össze az érettségi komissziót. Egészen bizonyos, hogy ennek az engedménynek révén nem fog selejte-
sebb anyag kerülni az egyetemekre, de ugyanakkor az is bizonyos, hogy ilyen módon száz és száz ifjú és nagyraihivatott élet korai tragédiájának vennék elejét, amely bizonyára nem utolsó szempont ebben a fontos kérdésben.

Román területen csapnak le a határon hadgyakorlatozó orosz füzérség lövedékei

Bucuresti-Bukarest, szeptember 29. (Rador.) A szovjethadsereg tudvalevően Ukrajnában, a Dnyeszter közelében tartja őszi hadgyakorlatait. Tegnap Briciusca beszarabiai községbe a tulsó partról több orosz gránát csapott be, amelyek egy néhány házat rombdöntöttek, Hasonló esetek történtek Cetatea-Albamegye több községében, ahol a lövedékek súlyos károkat okoztak. A határmenti falvak lakosságában nagy nyugtalanság keletkezett a manőverek folytonos nyugtalanításai miatt. A hatóságok értesítették a román-orosz vegyes bizottságot, amely kártérítést fog megítélni az okozott károkért.

Spanyol, olasz, görög földközi tengeri antant létesítéséről fognak tárgyalni Chamberlain és Primo de Rivera

London, szeptember 29. Az angol sajtó azt a szenzációs hírt közli, hogy Chamberlain angol külügyminiszter és Primo de Rivera, a spanyol diktátor, küszöbön álló tanácskozásukon egy földközi-tengeri antant megkötéséről fognak tárgyalni Spanyolország, Olaszország és Görögország között, amely angol protektorátus alatt jönne létre. Ezzel az antanttal az angol külpolitika a földközi-tengeri brit flotta helyzetét

akarja megerősíteni.

A lapok szerint Chamberlain már Genfben is azért proponálta oly határozottan a területi egyezményeknek az általános biztonsági klauszulákkal való kibővítését, hogy mielőst az ideje elérkezik, abban a helyzetben legyen, hogy a földközi-tengeri Locarnot anélkül megteremthesse, hogy titkos diplomáciai mesterkedés vádjával illethessék.

A konstantinápolyi zsidóüldözések hírére érelyesen cáfolja a bécsi török követség

(Bécs, szept. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy az európai sajtó hírei szerint Törökországban általános zsidóüldözések folynak. Ezek a hírek kissé meglepőek voltak, mert a köztudomás szerint Törökországban a zsidóknak már évszázadok óta jól megy soruk és a jelenlegi üldözéseknek is, mint megirtuk, egy szerelmi dráma az oka.

A bécsi török követség most érelyesen megcáfolja a törökországi zsidóüldözések hírére és egyben igen érdekes nyilatkozatot ad ki az ottani zsidók helyzetéről.

A híreknek semmi alapjuk sincsen, az az egész dolog kicsiny rendőri ügy, amelyet valószínűleg görög részről fujnak fel, hogy hangulatot keltsenek Törökország ellen. A török ifjú, aki a zsidó leányt meggyilkolta, elmebajos és már több ízben volt tébolydában. Mivel tettéért nem vonható felelősségre, ismét elmeegógyintézetben helyezték el. A leány temetésén az összes konstantinápolyi zsidók résztvettek és utána késelésre került a sor. A tetteseket a rendőrség letartóztatta. Ez az egész. Teljesen kizárt dolog, hogy Törökország zsidóüldözések színhelye legyen.

Ellenkezőleg, a törökök igen szeretik a zsidókat és a legnagyobb egyetértésben élnek velük.

A zsidók tulnyomó része kereskedő és vagyonos. Ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a törökök és kivétel nélkül igen jól megy nekik.

A zsidók a háboru alatt mindig kitarítottak mellettünk, sokat segítettek nekünk és a forradalomban is velünk együtt, éretünk dolgoztak.

Törökországban a zsidóüldözések a lehetetlenségek közé tartoznak és arról sem lehet szó, hogy a zsidók jogait megnyirbálják.

A zsidók jó sorára bizonyíték az, hogy nálunk nincsen külön zsidópárt, mint más országokban, mivel a zsidóknak mindenük megvan, amit kívánnak. A törökökkel együtt a különböző politikai pártokban vannak megszervezve. Másrészt azonban Törökországban nincsen antiszemita párt sem, mint a többi államokban, ami szintén azt bizonyítja, hogy Törökországban a zsidókat nem gyűlölik.

A törökországi állítólagos zsidóüldözések híre tehát törökellenes körök tendenciózus koholmánya, amelynek segítségével a körök le akarják szállítani Törökország becsületét külföldön.

Bokanovszky miniszter Prágában. Prágából jelentik: A Prágában időző Bokanovszky francia kereskedelemügyi miniszter tiszteletére tegnap a prágai városi tanács disztribúciót adott a reprezentációs házból, amelyen a prágai diplomácia több tagja is résztvett. Délután Masaryk elnöknel fogadás volt. Este a francia követ adott vacsorát. Bokanovszky miniszter tegnap reggel visszautazott Párisba.

Mit követel a közgazdasági élet az igazságszolgáltatás terén

Az erdélyi Bankszindikátus közgyűlésén előadta dr. Váradi Ödön, nagyváradi ügyvéd

— Első közlemény —

Az egyre súlyosbodó közgazdasági viszonyoknak egyik oka kétségtelenül abban található, hogy az igazságszolgáltatás menete a megfelelő bírói létszám hiányában igen lassu. Ha figyelembe vesszük azt, hogy milyen bírói létszám volt az országunkban levő egyes járásbíróóságoknál a háboru előtt és milyen létszám van jelenleg, ezekből kitűnik, hogy a jelenlegi járásbírói létszám a békebeli létszámnak átlag alig egyhatoda.

Kevés bíró, de egyre több per

A statisztikai adatok bizonyítják, hogy a perek száma egyre szaporodik. Azt a hatalmas pertömeget, amely a járásbíróihoz évenként beérkezik, a jelenlegi bírói létszám a legszorgalmasabb munka dacára is képtelen feldolgozni. A perek szaporodásának egyik okát képezi az is, hogy az újabb és újabb lakástörvények a perek igen nagy számát idézték elő. A járásbíróóság a kereskedelmi és behajtási perek elbírálása helyett tevékenysége jelentékeny részét lakásperek elbírálására kénytelen fordítani, úgy, hogy a kereskedelmi és polgári perek elbírálására kevés idő jut. Így történik, hogy a kevés számú bíró nem tudván megmérkőzni a sok-sok ezerrel perrel, egy-egy pernek jogerős ítélettel való ellátása 2-3 évig is eltarthat. A bank, amelyik könyvkivonat alapján pereli adósát, az iparos, aki munkabérét igényli, a kereskedő, aki a kihitelezett áruinak árát óhajtja behajtani, mihelyt az alperes bármilyen alaptalan kifogással él, évekig kénytelen várni arra, míg ügye befejezést nyer. Ha az alperes bármilyen alaptalanul is tagad, a felperes kénytelen bizonyítékait előterjeszteni, könyvet felmutatni. A legegyszerűbb per is nagyon sokáig húzódik, mert a bíró a perek halmaza miatt csak hosszú hónapok vagy évek múlva juthat ahhoz, hogy a bejelentett tanukat kihallgattathassa.

A hitelező és az adós kamatai

Időközben a hosszú évek alatt az adós helyzete gyakran leromlik, úgy, hogy mire a hitelező hozzájutna ahhoz, hogy a jogerős ítélet alapján követelését behajthassa, ez a követelés igen sok esetben behajthatatlanná válik, a hitelező a követelését teljesen elveszíti. Ma már a kereskedő, az iparos csak úgy képes üzemét folytatni, hogyha üzletkörébe bevezeti a hitelt. Ma egy szatócüzletnek is van 20-25.000 lej különvősége, egy nagykereskedésnek, egy gyárnak a különvőségei pedig 1-3 milliót is kitesznek. Ha ebből a különvőségből csak egy részt is kell perelnie, már ebben az esetben is a peresített követelése csak évek múlva folyhat be hozzá. Ha vigyelembe vesszük azt, hogy ma a kölcsönpénz után prima elsőrendű váltóknál 20-22 százalékot, egyébként 30-36 százalékot, sőt többet is kell fizetni, nyilvánvalóvá válik, hogy ezen perbeli késedelem mérhetlen közgazdasági kárt jelent, mert míg a kereskedő, a gyáros kénytelen az igénybevett kölcsön után a magas kamatot fizetni, addig a tetemes különvőség után a bíróság legfeljebb 10-12 százalékot ítél meg, úgy, hogy a felperes kamatokban is jelentékeny összeget veszít.

Több a perköltség, mint a követelés

De reá kell mutatnom arra is, hogy az új bélyeg- és illetéktörvény az ügyek behajtását igen megdrágította. Minden egyes mozzanatnál bélyegeket kell leróni, külön bélyeg jár minden egyes bírói határozatra, minden vétivve, külön díja van a végrehajtás foganatosításának, az árverés kitűzésének, igen sokba kerül a hírlapi meghirdetés, úgy, hogy ezen igen költséges kiadás szintén hátráltatja a követelések behajtását, mert a hitelező ki van téve annak, hogy pl. egy 1000 lejes követelés behajtása végett 1000-1500 lejt, sőt még többet is ki kell adnia. Ezek szerint az új bélyeg- és illetéktörvény az igazságügyi tárca bevételét óriási módon megnövelte, ez az igen jelentékeny bevételi többlet módot ad az államnak arra, hogy betöltse a hiányzó bírói állásokat és azokat állítsa be a költségvetésbe. A hiányzó bírói

állások betöltésével az állam is megtalálja a számítását, mert minél gyorsabban nyer befejezést egy per, annál nagyobb kedvet nyer mindenki arra, hogy követelését per útján érvényesíthesse és minél több a per, annál több az állam részére az ebből eredő bevétel.

A fenti indokok alapján első indítványom arra vonatkozik, hogy a bírói létszám megfelelő emelésével a kormány tegye lehetővé az igazságszolgáltatás gyors menetét.

A törvények során sürgős reformra szorulna a csődtörvény. Hosszu évtizedek óta nem történt a csődtörvényen semmi változás, márpedig jelenlegi formájában a csődtörvény egyáltalában nem szolgálja azt a célt, amiért életbe lett léptetve.

Kedvező mederben folynak az orosz-lengyel biztonsági szerződés tárgyalásai

Kovno, szept. 29. Moszkvai jelentés szerint az orosz-lengyel biztonsági szerződésre irányuló tárgyalásokon a feleknek már eddig is több pontban sikerült megegyezniük. A megegyezés alapján Lengyelország és a szovjet között kötéendő garanciális szerződés a rigai orosz-lengyel békeszerződés alapján jönne létre. A két kormány kölcsönösen kötelezi magát arra, hogy egymás belfüggetlenségét nem avatkoznak bele. Ha a két ország közül valamelyik egy harmadikkal konfliktusba kerülne, úgy a másik fél szigorúan semleges marad. Olyan szervezetek működését, amelyek akár Lengyelország, akár Oroszország ellen irányulnának, a két állam kölcsönösen nem tűri meg területén.

A kolozsvári villamosművek igazgatója kétmillió lej kártérítést követel egy névtelen levélért

Roata mérnök azzal vádolja Jahoda Károly vállalkozót, hogy névtelen levélben katonaszökevénynek denunciót küldött

(Cluj-Kolozsvár, szept. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár társadalmának két közismert tagja állott ma ellenfélként a kolozsvári törvényszék első szekciójára előtt. Roata mérnök, a városi villamosművek volt igazgatója rágalmazás és becsületsértés miatt 2 millió lej kártérítést követel a Jahoda A. Károly nagyvállalkozótól.

A pör egy névtelen feljelentés alapján indult meg, ugyanis még 1925 májusában Anastasiu tábornok, Kolozsvár akkori helyőrségparancsnoka, névtelen feljelentést kapott Roata mérnök ellen. A névtelen feljelentés azzal vádolta meg a mérnököt, hogy a háboru alatt katonaszökevény volt és a háboru tartama alatt Franciaországban tartózkodott.

A névtelen feljelentésnek hitelt adtak és Anastasiu tábornok utasította a hadkiegészítő parancsnokság vezetőjét, Vlascu őrnagyot, hogy a névtelen feljelentés alapján indítsa meg a vizsgálatot.

A vizsgálat során Roata mérnök bebizonyította, hogy a háboru ideje alatt Franciaországban tartózkodott ugyan, de ott a hadsereg kötelékében egy villamos társasághoz lett beosztva. A hadkiegészítő parancsnokság erre megszüntette ellene a vizsgálatot.

A mérnök közben Cuda villamosüzemi tisztviselőtől értesült, hogy a névtelen feljelentést Jahoda Károly kolozsvári vállalkozó adta be ellene, mire becsületsértés miatt kártérítési pert nyújtott be a kolozsvári törvényszékhez Jahoda ellen. A megrágalmazott mérnök kétmillió lej kártérítést igényel rágalmazójától.

A mai tárgyalás folyamán a bíróság kihallgatta a pör szereplőit és a tanukat.

A csődköltségek és a hitelezők

Mi a csődtörvény célja? Az, hogy a csődbe jutott kereskedőnek összes aktívái a hitelezők között követeléseik arányában kvóta szerint megosztva legyenek. A példák azonban azt mutatják, hogy a legutóbbi években, bármily jelentékeny is volt a csőd aktívája, egyetlen hitelezőre sem jutott egyetlen bani sem. Csupán az történt, hogy a csődbejutott egyén erkölcsileg meg lett támadva, a csőd megnyitása által elvesztette munkakedvét, a tetemes csődvagyon pedig felemésződik a csőd lebonyolításával járó tetemes kiadások és költségek miatt. A regát-beli kereskedelmi törvény módot ad a fizetési nehézségekbe jutott kereskedőnek, hogy moratóriumot kérhessen a törvényszéknél, amely azt a könyvek átvizsgálása után el is rendelheti. A regátbéli kereskedelmi törvény érvénye nem lett a kapcsolt területre kiterjesztve és így történik, hogy itten egyetlen hitelezőnek módjában van a fizetéseket elmulasztó adós ellen a csődöt elrendeltetni.

(Befejezése következik.)

Nagy k... egy jeg... köve

Apponyi s...

(Budapest, bejárta az a k... francia külügy... nagykövet 1920... jegyzéket inté... Lengyelországn... fejében területi... ket helyezett k... ezzel az ügy... jegyzékben fogl... mert a magyar... kat, míg az eg...

Az ügyel... most a leghatá... forgó jegyzék... jutott el és m... hogy a nagyhat... és politikai t... igyekezett kel... gyalásokba üzl... például a magy... ése. Téves e... emlitett tárgy... tathatták volna... tezte, viszont... közölte az akk... zódés szövege... megváltozhatat... hez hasonlóan... tárgyalásokra... azonban nem l... tényezők közbe... teréről.

Apponyi... békedelegáció... távirati irodát... jegyzőkönyvet... Benard akkori... lában nem ken... odakerült volt... elfogadták vol... segítéséről vol... erre a legnagyobb... államvasutak... csoport szorga... minisztertanác... ellenértékeket,

Budapest, zékkal kapcsol... miniszterelnök... ben kijelentett... a valósággnak... kapta és fogla... magyar kormá... a jegyzékben... azon mult, ho... helyébe kerül... gyalásokat. A... sulyozta, hogy... között jegyzé... azonban csak... szerződés szöve... léttel együtt...

— Egyeb... mostani korm... tartásom. De... megfontolnám...

Budapest... jegyzékkel Pa... nyilatkozik az... a francia kor...

Társalgó- illem- és levelező könyvek

Szivek tolmácsa. Szerelmi levelező az életben előforduló minden alkalomra (kötve)	95	A fiatal lány otthon. Irta ifj. Gonda Béla (kötve)	136
Társalgó. Vezető a társaságban az életben keresztül. Illem, csevegés, szorakozás. Társasjáték. Virágnyelv. Emléksorok (kötve)	153	Házi kincstár. Több száz titkos szer a háztartás és a mindennapi élet köréből. Összegyűjtötte dr. Hanko Vilmos	102
Hölgyek titkára. Nélkülözhetetlen kalauz és tanácsadó (kötve)	48	Magyar-német levelező és üzleti tanácsadó. Levelek és iratok az élet minden vrnatkozásában (kötve)	156
Jó modor, jó társaság. Az uri elegáns élet művészete. Irta ifj. Gonda Béla (kötve)	136		

Tűnyéttel küldi: Lepage, Kolozsvár, könyv- és kottajegyzéket ingyen

Uj... Dus... Oic

Mé...

Nagy kavargás Magyarországon Paleologue egy jegyzéke miatt, melyben a francia nagykövet területi engedményeket ajánlott fel

Apponyi szerint a kormány és a béke delegáció nem kapta meg a jegyzéket, Simonyi-Semadam pedig azt állítja, hogy foglalkoztak is vele

(Budapest, szept. 29.) Az egész francia sajtót bejárta az a közlemény, mely szerint Paleologue francia külügyminiszteri főtárgyaló, volt szeptembertől nagykövet 1920-ban az akkori magyar kormányhoz jegyzéket intézett, melyben Magyarországnak és Lengyelországnak a bolsevikiek elleni támogatása fejében területi engedményeket és gazdasági előnyöket helyezett kilátásba. A lapközlemények, amelyek ezzel az ügygel foglalkoznak, megírják, hogy a jegyzékben foglaltakat azért nem lehetett realizálni, mert a magyar kormány addig húzta a tárgyalásokat, míg az egész ügy elvesztette aktualitását.

Az ügygel kapcsolatban a magyar kormány most a leghatározottabban kijelenti, hogy a szóbanforgó jegyzék az akkori magyar kormányhoz nem jutott el és ma sem áll rendelkezésére. Tény az, hogy a nagyhatalmakkal folytatott tárgyalások előzték meg a békefeltételeket, melyeknek földrajzi és politikai tarthatatlanságait a magyar kormány igyekezett kellőképpen demonstrálni. Ezekbe a tárgyalásokba üzleti kérdések is bekapcsolódtak, mint például a magyar államvasutak bérbeadásának kérdése. Téves azonban az a beállítás, mintha az említett tárgyalások a békefeltételeket megváltoztathatták volna. A jegyzék április 15-éről van keltező, viszont a francia kormány május 6-án már közölte az akkori magyar kormánnyal, hogy a szerződés szövege véglegesen meg van állapítva és megváltoztathatatlan. A jegyzék, a Millerand-féle levélhez hasonlóan, csak a feltételek elfogadása utáni tárgyalásokra nyújtott volna kilátásokat, melyekre azonban nem került sor, mivel az illetékes francia ténylezők közben elvonultak a francia politika színteréről.

Apponyi Albert, mint az 1920-iki magyar béke delegáció elnöke, felkérte a magyar hivatalos távirati irodát annak közlésére, hogy a szóbanforgó jegyzék a magyar delegáció nem kapta meg. Benard akkori miniszter szerint a jegyzék egyáltalán nem került a minisztertanács elé, mert ha oda került volna, akkor minden bizonnyal szívesen elfogadták volna a feltételeit. Amikor a lengyelek segítségéről volt szó, Magyarország kijelentette, hogy erre a legnagyobb mértékben hajlandó. A magyar államvasutak bérbevételét a Creusot-Loucheur-csoport szorgalmazta, de mivel úgy látta a magyar minisztertanács, hogy nem tudja garantálni az ígért ellenértékeket, a bérbeadás ellen foglalt állást.

Budapest, szeptember 29. A Paleologue-jegyzékkel kapcsolatban Simonyi-Semadam Sándor volt miniszterelnök nyilatkozatot adott a sajtónak, melyben kijelentette, hogy Paleologue állítása megfelel a valóságnak, a jegyzéket a magyar kormány megkapta és foglalkozott is annak idején az ügygel. A magyar kormány akkoriban mindent megtehetett, hogy a jegyzékben foglaltakat lehetővé váljanak, a siker azonban mult, hogy a francia kormány lemondott a helyébe került Berhelot-éra megszakította a tárgyalásokat. A volt miniszterelnök azt is hangsúlyozta, hogy a francia és magyar kormányok között jegyzékváltások is történtek, amelyeknek azonban csak az volt az eredménye, hogy a békeszerződés szövegét az enyhítő pontokkal, egy mellélettel együtt elküldötték számára.

Egyebet az ügyről nem mondhatok, az a mostani kormány dolga, engemet köztudomásos titoktartásom. De ha felmentenének is ez alól, akkor is megfontolnám a részletes nyilatkozatot.

Budapest, szept. 29. Az ominózus Paleologue-jegyzékkel Prazovszky volt párisi magyar követ is nyilatkozik az Estnek. A követ hangsúlyozza, hogy a francia kormány annak idején konkrét formában

nem tett ajánlatot a békepontra enyhítésére. A békekonzferencián Magyarország propositióit igen kevéssé vették figyelembe, bár voltak befolyásos külföldi államférfiak, akik nagy megértést mutat-

tak a magyar helyzettel szemben. Paleologue előtte sohasem hozta szóba a jegyzékben körvonalazott ajánlatokat.

Haller István, volt miniszter szintén kijelentette, hogy egyáltalán nem tud visszaemlékezni a franciák által küldött jegyzékre, ami azonban nem jelenti azt, hogy az akkori kormány ne kapott volna ilyen jegyzéket.

Huszár Károly volt miniszterelnök kijelenti, hogy még magánaton sem kapott olyan értesítést, amely alkalmas lett volna, hogy a magyar kormány területi engedmények fejében bizonyos külpolitikai irányban lekösse magát.

La-Palmas spanyol kikötőben partra szállt egy német matróz, aki egy kis csolnokon 46 nap alatt tette meg az utat Amerikától Európáig

Madrid, szept. 29. LaPalmas spanyol kikötőben tegnap egy német matróz szállt partra, aki egy 13 méter hosszú és 3 méter széles csolnokon indult el Amerikából és az óceánt átevezve, 46 nap után kikötött a spanyol partokon. A matróz a 4000 mérföldes utra mindössze egy zsebórát, egy iránytűt, egy kutyát és egy macskát vitt magával. A bátor matrózt Hugónak hívják.

Elkészült a belügyminisztériumban az állampolgársági törvény revíziós javaslata

Őszre a parlament elé kerül a törvényjavaslat

(Bucuresti-Bukarest, szept. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az állampolgársági törvény revíziós munkálataiban ma jelentős lépés történt, ugyanis bukaresti munkatársunk ma arról értesít bennünket, hogy a belügyminisztériumban elkészültek a revíziós törvényjavaslat tanulmányozásával és már semmi sem akadályozza azt, hogy e tanulmányok az őszi parlament elé mint kész törvényjavaslat kerülhessenek.

Bukaresti munkatársunk nagy érdeklődésre számot tartó jelentése a következő:

A belügyminisztériumból nyert értesülésem szerint, miután Franasovi miniszter betejte az állampolgársági törvény revíziójára vonatkozó tanulmányait, a belügyminisztérium hozzájárul a tanulmányok eredményének törvényjavaslat alakjában való megszövegezéséhez. Miután az elvi kérdések felett megállapodásra jutottak a belügyminisztériumban, az ami még hátra van, tisztán technikai kérdés. A javaslat megszövegezése, a szokásos törvénytervezetek stílusában. Egyik minisztertanács approbációja után, ez a tervezet a Törvényhozó Tanács elé kerül és annak kedvező „aviz“-a után jut el a tervezet a parlament elé. Megvan minden valószínűsége annak, hogy ilyen körülmények között a javaslatból még az őszi parlamenti szezonban törvény lesz.

A belügyminisztériumban találkoztunk a kisebbségi politikai élet egyik markáns alakjával, aki a következő érdekes véleményt mondta e revíziós javaslatról:

— A párisi kisebbségi egyezményben Románia kötelezte magát, hogy állampolgároknak fogja elismerni mindazokat, akik Románia területén születtek, itt laknak és kijelentik, hogy román állampolgárok ohajtának lenni. A párisi egyezmény szerint Románia e polgárokat minden különösebb formalitás nélkül saját állampolgárainak ismeri el. Ezzel szemben Románia álláspontja, melyet a „Román állampolgárság megszerzése“ című törvényben szegezett le, az volt, hogy az állampolgárok elismerését, nem a lakáshoz, hanem az 1918 december 1-én birtokosági illetőséghez köti. Ezenek következtében tízezerrel maradtak állampolgárság nélkül. A községi illetőséget ugyanis a magyar törvény szerint akkor lehetett megszerezni, ha négy évig egy helyben lakott az illető, és a községi közterhekhez hozzájárult. Az 1918 december elsejét megelőző négy évvel már dúlt a világháború, a férfilakosság jelentékeny része katona volt és

mint katona fel volt mentve a községi terhek viseléséről. Tehát 1914–1918 között a férfilakosságnak nem volt helybenlakása, mert a fronton voltak és a közterhekhez sem járultak hozzá, mert ez alól fel voltak mentve. Vagyis éppen az a két kellék hiányzott — ami alapfeltétele a községi illetőségnek.

— Ha az állampolgársági törvényt összehangzásba hozzák most a kisebbségi egyezményvel, akkor a mai hontalanok kilencven percentje jut egyszerre állampolgársághoz, illetve minden nehézség nélkül meg tudja szerezni az állampolgársági bizonyítványát.

— Már pedig a mostani revíziós javaslatnak nem lehet más célja, mint a régi állampolgársági törvényt összehangzásba hozza a kisebbségi egyezmény rendelkezésével, hiszen Románia kötelezte magát arra, hogy a területén lakott volt utódállampolgárokat minden formalitás nélkül állampolgároknak ismeri el. Bizonyos, hogy a mostani revíziós javaslat azon az elven épült fel, hogy mindenki, aki annak idején itt lakott, automatikusan román állampolgárrá vált.

f. a.

**Butor-
árleszállításra**

határozottuk el magunkat, hogy üzünk munkáit foglalkoztat-hassuk, ha tehát **olcsó és jó butort**

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft
és **Hoffmann zongorát**

akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Székely és Rétí
butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

Kotta: Lepage-nál

Gonda 136
.....
.....
..... 102
.....
.....
..... 156

Uj üzlet | **Reiner** női kabátok, ruhák és kalapok | **Uj üzlet**

Dus választék | **árúháza** | Külön méretosztály
Olcsó árak | Reg. Ferdinand 9. (Wesselényi) | Szolid kiszolgálás

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruhá- **Cink Claj**
ját molymentesíti

Páris két arca

(Páris, szeptember hó. Az Uj Kelet munkatársától.) Minek szépítsük a dolgot? Az első impressió bizony: csaldás. Különösen, ha Svájból jön az ember. A ragyogó, tiszta, csöndes és szolid Svájból, a béke és nyugalom hazájából. Már Belfortnál úgy érzem, mintha a vasuti kocsi ablakán valami Balkán-szapot sodorna be a szél. A kép egészen megváltozik, az emberek haogosabban beszélnek, a vasuti állomások füstösek és kevésbé gondozottak, (a határon lekapcsolják a villanyozdonyt és ismét a füstöt okádó, szénrel táplált gépszörnyeteg röpti a vonatot) itt-ott szuronyos katonák tűnedeznek fel, az egyik állomáson két csendőr megvasalt rabot szállít fel a vonatra, Chaumontnál husz perc késést kapunk, a pályatestet állítólag egy bomba felszakította, (persze, azok az átkozott kommunisták!) később kiderült, hogy csak egy teherkocsi ugrott ki a sínéről, — egyszóval, vége — szép svájci idillnek, itt új világ kezdődik, más szokásokkal, más vérmérsékletű emberekkel. Emberekkel, akik látták és végigszenvedték a háboru minden borzalmát. De míg máshol, legalább külszínre, kiveszöfélben a van háborus pszichózis, itt még mindig elevenen virít az agyakban és a lelkében.

(Az álmok városa)

Párisba sem úgy érkezik az ember, mint almáink városába. Rendszerint szürke, ködös reggel van, amikor fáradtan és gyűrötten, megtörve az átvirasztott, átbumlizott éjszakáktól kilépsz a Gare de l'Est füstös előcsarnokából, miután kiveszokedted magad a hordárral, aki méltatlankodva keveselte a tiz frankot, amit szerény poggyászd cipeléséért adtál neki. Aztán taxiba ülsz és elszörnyükdösz a Boulevard de Strasbourg piszkos, zsvajos emberáradatán, tekintetteddel végigsöpröd a hulladékokkal telezsórt uccákat és arra gondolsz, hogy tegnap Bernben még szemérmesen zsebed mélyére stülyesztetted elszívott cigarettavégeidet, mert nem merted a tisztára sópórt uccákon elhajtani őket. Itt a pincér elbájoló természetességgel az uccára hajtja a felnyitott sörösüveg dugóját és esetleg a megtelt hamutartó terhén is az ucca tisztaságának rovására könnyit egyet.

A Boulevard de Sebastopol végefélé megennyhül a kép, közeledünk a város szíve, a Cité felé. A nap is kisütött közben s a Notre Dame csonka tornyai szikráznak a fényözönben. Az utak itt már tiszták, gondozottak. Az álomság kiröppen szemedből s a Luxembourg-kert szökőkutai, szoarai és ezer színben pompázó virágágyai között egyszer csak úgy érzed, hogy felvidul a szived. Hát mégis, itt vagy, végre, Párisban. Mikor taxid letesz a Quartier Latin

egyik kis diákszállója előtt, már kezded sejtetni Párist.

(A rettegő Páris)

A mai Páris mindenestre más, mint amilyen a békeidők Párisa volt. Az utóbbi hetekben például mindennaposak voltak Párisban a razzziák. A rendőség rajtaütésszerűen elzárt egy-egy utszakast és leigazoltatott minden járókelőt, vagy kávéházban ülőt. Idegenekre és kommunistákra vadásztak. Akinek iratai nem voltak rendben, az bekerült a központi rendőrségre. Minden ilyen razzia eredményeképpen 150—200 idegen került a francia határokon túlra. Páris hisztérikusan fél a kommunistáktól. Az augusztusi nagy tüntetések óta, amikor a kommunisták kávéházakat és szerkesztőségeket romboltak, a kormány szemmel láthatólag ideges. A rendőri készültséget megsokszorozták, minden uccasarkon hármásával, négyesével posztolnak a rendőrök.

Azt mondják, hogy a legutóbbi tüntetés alkalmával a párisi rendőség önmagán is tett vadságban és brutalitásban. Akit csak a tüntetés színhelyén találtak, csunyán elverték, lett légyen az a legbékésebb járókelő. Behatoltak a közeli kávéházakba s a vendégeket is elpáholták. Különös figyelemben részesítették a tüntetés színhelyén talált újságírókat, akiket szintén alaposan helybenhagytak. A „Matin“ egyik munkatársa napokig nyomta az ágyat utána. Az eset hatása alatt a rendőség külön újságírójelvényeket adott ki, hogy a tulbuzgó rendőrök a jövőben ne verjenek el „véletlenségből“ ismét újságírókat.

(Kommunizmus és reakció)

A kommunisták egyébként nagyon erősek Párisban. Majdnem az összes külvárosok tanácsaiban a kommunisták ülnek többségben. Clichy külváros például egyik legutóbbi közgyűlésén a város főterét Sacco és Vanzetti-térnek keresztelte el. A kommunisták előretörése természetesen a reakciót még kétségbeesettebb erőfeszítésekre sarkallja. Párisnak ma egyik legnépszerűbb embere a rojalista Daudet, aki brüsszeli exiliumból is naponként írja lapjába, az „Action Française“-be a fulmináns vezércikkeket. A kormány a propaganda legraffináltabb eszközeivel igyekszik ébrentartani a lakosság hazafias és harcias lelkesedését. Mintha csak tegnap ért volna véget a háboru! Mintha a franciák soha sem is akarnának felejteni! A Arc de Triomphe alatt, a névtelen katona sírján naponta viritanak ki a friss virágok és minden nap egy-egy más bajtársi szervezet tiszteleg a sír előtt és igazítja meg az örök lángot. A moziban a legnépszerűbbek a háborus filmek, gombamód jelennek meg háborus és antikommunista

regények, amelyek nem szolgálják éppenséggel a pacifizmus ügyét.

(A titkos német propaganda)

A franciaországi közhangulatra rendkívül jellemző a következő eset: A párisi Keren Kajemeth iroda főtájkára a bázeli cionista kongresszus előtt levelet irt a vidéki K. K. L. biztosoknak, amelyben közli, hogy kívánatos volna, ha a Zsidó Nemzeti Alap munkatársai állandó figyelemmel kísérik a kongresszus eseményeit és azért ajánlja nekik, hogy rendeljék meg a „Kongresszeitung“-ot. Erre a körlevélre a lyoni K. K. L. biztos, egy tekintélyes kereskedő és lelkes cionista, a következőket válaszolta:

„Ezennel bejelentem, hogy lemondok K. K. L. biztosi tisztségemről. Nem azért adtam oda egyetlen fiamat a francia hazának, hogy Önök itt titkos német propagandát üzennek a K. K. L. cégére alatt.“

A nagy hazafias felnáborodás oka az volt, hogy a „Kongresszeitung“ német nyelven jelenik meg. Milyen lehet Franciaországban a szokvány-nyárszolgár lelkivilága, ha egy zsidó s még hozzá cionista, így gondolkozik. Ezek után nem kell csodálkozni azon, ha Romain Rolland nevét még ma sem szabad kiejteni Franciaországban és könyvei százsoros index alatt állanak.

(Az igazi Páris)

És mégis, és mégis: Páris Páris marad, világ gyönyörű keble, sugárzó fókusza minden szépnek és művészinek. Néhány nap alatt az első rossz impressiók eltűnnek, mintha szél fujta volna el őket, és Páris, mint láthatatlan fluidum, átítatja a porusokat, betölti a szívet és agyvelőt, mákonyával megmámorosít, grandiozus tereivel, körutjaival és parkjaival a nagyság szárnyaló érzését adja. Hiába reakció, hiába a sovinizta harciakészség meg nem szűnő riadója, Párisból nem tudja kiölni azt, ami benne felülmulthatatlan és örök. Sokszor úgy éreztem, hogy még ez a tellengős hazafias páthosz is jól áll a franciához és szinte hozzátartozik népi karakteréhez. Mert stílus van itt mindenben, még a reakcióban, még a sovinizmusban, még a militarista hangulatkeltésben is. Nagy királyok, nagy forradalmárok és nagy gondolkodók szelleme árad itt a kövekből. Ez a nagyvonalúság, ezek a széles terek és utak, ezek a valóban fejedelmi méretek az építkezésben és művészi alkotásokban, amelyeken mégis a könyvéség bája ömlik el, ezek alakítják, formálják a francia, vagy helyesebben a párisi pszichét. Nagyvonalúság és mégis könnyed grációzitás: ez a francia szellem legjellemzőbb sajátja.

(Egymillió idegen)

Ezért vonzza magához Páris az idegeneket, mint nyári éjjelen a lámpavilág a lepkék seregét. Párisban ma állandóan egymillió idegen tartózkodik. A földkerekség minden népe ide küldi legjobb fiait, hogy itt szépséggel és tudással teljenek meg. A Quartier Latin zegzugos uccáin a legtekélyesebb ethnográfiai tanulmányokra nyílik alkalom. Kínai és néger, hindu és arab, japán és orosz, magyar és zsidó, spanyol és norvég diákok és művészelöltek szaladgálnak itt munkájuk után. Mert bár a francia nem szereti az idegent, de ahogy megtüri, az kedves és vonzó. A kommunisták természetesen most kivételt képeznek ez alól. Ők bélpoklosok, akik kívül esnek a társadalmi rend és kíméletesség sáncain.

Az idegenek és a nők adják meg a párisi ucca karakterét. Sehol a világon nincs olyan kultusza a nőnek, mint Párisban, hol ugyszólván az egész élet a nő körül forog. Bátran lehet mondani, hogy Párisban minden nő elegáns, a legkisebb midinetől az ünnepektől táncsillagig. És csak a nők elegánsak. A férfiak feltűnő módon hanyagul és egyszerűen öltözködnek. A legkritikáiban látni ugynevezett elegáns férfit. Minden szép és minden jó a nőnek jussa. Ez festi alá a férfi és nő viszonyát is, amely sehol sem olyan közvetlen és kedves, mint Párisban. A párisi uccán egyáltalán nem ritkaság csokolózó férfit és nőt látni. Az emberek legfeljebb jóindulatúan mosolyognak rajta.

Általában Páris jól és intenzíven szeret élni. Nincs benne semmi a germán városok merevségéből és komor szemérmességéből. Finom, könnyed és elegáns és az a kis balkáni mellékiz, amelyet minden megnyilatkozásában érezni lehet, csak arra jó, hogy némi pikantériát kölcsönözzön neki.

Marton Ernő

(Bucu tudósítójá vetés előke nem kérte vetés végé ében volt magasabb A pén jesztésével kozo törvé Politika

(Cluj-dósítójátó érettségi beli ered arányszár fát is tul pótértette át. Az 50 magyar é négy nőv A k vizsgára

”

Stre

Páris, genfi tud hasábjain melyet el nak. Stre német ba lojalítás s ján építés hogy Né tusait Ge réseket a tan kijele keresztil Némé fényesen

(Cluj-tudósítójá nyujtotta mánya e járatok k

Az áll kocsisok nélkü ne döntés er

A vár ki az au Tuffli po Kertész zottság n és a bérb

Tuffli elnöke, ké sével párt téri a szerre, a koncesszió a legjobb mellett k

A vár vállalatok hívja öke hozzá az érdekeik séget a fé erre a vá

A kormány főbb adóleszállítási törvényt fog a parlament elé terjeszteni

Cáfolják, hogy Bratianu Vinila és Titulescu tárcát fogják cserélni

(Bucuresti-Bukarest, szept. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összes minisztériumok a költségvetés előkészítésén dolgoznak. A pénzügyminiszter nem kérte a kiadások felemelését és így a költségvetés végösszege ugyanaz marad, mint az elmúlt évben volt. Ennek megfelelően nem kalkulálják magasabban az állami bevételeket sem az ezéviéknél. A pénzügyminiszter az új költségvetés betervezésével egyidejűleg több adóleszállításra vonatkozó törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni. Politikai körökben nagy feltűnést keltett a

„Cuvantul“-nak az a híradása, hogy rövidesen Titulescu külügyminiszter veszi át a pénzügyi tárcát, míg Bratianu Vinila lesz az új külügyminiszter. A mai „Viitorul“ nevelésének és figyelemre nem méltónak kvalifikálja a „Cuvantul“ híret.

Ugyancsak megcáfolja a „Viitorul“, a Titulescu vonatkozó híreket is és kijelenti, hogy a külügyminiszter szombaton kandidálni fogják a bukaresti egyetemen, amelynek tanárai erre felkérték és az optánsörben elért nagy sikeréért a szenatori mandátummal kívánják megjutalmazni.

A kolozsvári pótérettségien már az írásbeli vizsgán hatvan százalék bukott

(Cluj-Kolozsvár, szept. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt hirdette ki a kolozsvári érettségi bizottság a pótérettségi vizsgák írásbeli eredményét, amely megdöbbentő bukási arányszámával még a nyári érettségi katasztrófát is túlszárnyalja. 135 jelölt közül az írásbeli pótérettségi vizsgán mindössze 56 on mentek át. Az 56 sikerrel vizsgázott jelölt között 15 magyar és zsidó s a beszercei szász gimnázium négy növendéke van.

A kolozsvári Tarbut-gimnázium három vizsgára jelentkezett növendéke közül egy sem

ment át. A katolikus gimnázium 16 növendéke közül 4, az unitárius gimnázium 15 növendéke közül 4, a református gimnázium 10 növendéke közül egy sem ment keresztül a vizsgán. A sikeresen vizsgázott diákok között van a Marianum és római katolikus gimnázium négy leány növendéke is.

A beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy az érettségi vizsgák az egész országban hihetetlen szigorúsággal folynak s az elbukott diákok száma meghaladja a 70 százalékot is.

„Németország utja Locarnon keresztül vezetett Genfbe“

Stresemann nyilatkozata a francia-német viszonyról a „Petit Parisien“-ben

Páris, szeptember 29. A „Petit Parisien“ genfi tudósítója hosszabb interjút közöl a lap hasábjain Stresemann német külügyminisztertől, melyet elutazása előtt adott a lap munkatársának. Stresemann nyilatkozata szerint a francia-német barátsági viszony csakis a nyílt és teljes lojalitás s a szoros együttműködés őszintén óhaján épülhet fel. Azzal a felfogással szemben, hogy Németország csak azért küldte el delegátusait Genfbe, hogy a német-francia nézeteltéréseket a világ elé vigye, Stresemann határozottan kijelentette, hogy Németország utja Locarnon keresztül vezetett Genfbe.

Németország a locarnoi egyezményekkel fényesen bebizonyította, hogy őszintén óhajta

a Franciaországgal való együttműködést.

— Főléleg hangsúlyoznom, — mondotta Stresemann — hogy a világbéke szempontjából a német-francia kiegyezésnek csak akkor lesz gyakorlati értéke, mikor megoldást nyernek bizonyos problémák, melyeknek rendezése nélkül tartós megegyezésre nincsen kilátás. Őszintén óhajtom, hogy Németország és Franciaország mielőbb egyesüljenek a Népszövetségben a béke megvalósításáért való törekvésben. A lefolyt ülészakon minden megtörtént a német-francia együttműködés biztosítására. A kezdetben uralkodó pesszimista hangulat eltűnt és bár az ülészak szenzációkat nem hozott, munkája mégis az emberiség ügyének szolgált.

Autótaxi-járatokat szervez Kolozsvár tanácsa

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben több kérést nyújtottak be a városi tanács állandó választmányára a városban felállítandó autótaxi-járatok koncessziója végett.

Az állandó tanács úgy találta, hogy a bérkocsisok és az autóbusszállalatok megkérdése nélkül nem dönthet ebben az ügyben, mivel a döntés eredménye ezeket nagyon közelről érinti.

A városi tanács hármashatározatot küldött ki az autótaxi-koncesszió elintézésé céljából s Tuffli polgármester-helyettesből, valamint dr. Kertész és dr. Simon tanácsagokból álló bizottság ma este fogadta az autóbusszállalatok és a bérkocsisok kiküldöttjeit.

Tuffli polgármester-helyettes, a bizottság elnöke, kijelentette, hogy a technika fejlődésével párhuzamosan Kolozsvár városa is át akar térni a bérkocsi-rendszerrel az autótaxi-rendszerre, a nyugati világvárosok mintájára. A koncessziót annak fogja a város odaitélni, aki a legjobbmárkájú gépeket a legjobb feltételek mellett képes forgalomba helyezni.

A város méltányolni akarja az autóbusszállalatok és a bérkocsisok érdekeit, ezért felhívja őket, hogy nyilatkozzanak és szóljanak hozzá az ügyhöz. Arra hívja fel őket, hogy érdekeik megvédése céljából vállaljanak érdekeltséget a felállítandó autótaxi vállalatban, mivel erre a város módot fog nyújtani.

Az autóbusszállalatok és a bérkocsisok küldöttsége arra kéri a várost, hogy lehetőleg olyan árszabályra kötelezze a felállítandó autótaxikat, hogy az ok érdekeiket megvédjék.

Dr. Kertész bizottsági tag kijelenti, hogy a város olyan módon akarja megoldani ezt az ügyet, hogy a város polgárságának érdekei mellett az autóbusszállalatok és bérkocsisok érdekeit is megvédje.

Ezután Tuffli elnök felhívja a feleket, hogy októker 8-án este 6 órára újabb megbeszélésre jelenjenek meg, amikor ugyanis végleges határozatot hoznak ebben az ügyben.

Iskola-felszerelések!

Fogkefe, ruhakefe, hajkefe, fésű, fogkrém, szappan, cipőkrém

fiuknak..... 140 lei
lányoknak ..... 170 lei

izléses összeállításban

Rózsa Royal drogeria Cluj Kolozsvár, Főter 26.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Feladat-szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek
5688. Tisri 4.
1927. szept. 30.

Jóváhagyták a „Magyarországi Cionista Szövetség“ alapszabályait

(Budapest, szeptember 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar belügyminiszter az elmúlt hétfőn kiadott rendeletével jóváhagyta a „Magyarországi Cionista Szövetség“ alapszabályait. A cionisták első alapszabálytervezetüket még huszonöt évvel ezelőtt nyújtották be, de egy negyedik évszázad hosszú éveit nem tudták elérni az alapszabályok jóváhagyását. A cionista munkával szemben azonban a hatóságok az egész idő alatt nem tanúsítottak ellenséges magatartást, a cionista sajtó megjelenhetett és a sékel-gyűjtések és a gyűléseken való propaganda, a hebraizálás munkája akadálytalanul folyhatott.

Mi volt mégis oka a jóváhagyás hosszú halogatásának? Mindenekelőtt az ortodox és kongresszusi országos irodák magatartása. A kormány előtt ugyanis mindkét iroda vezetősége más-más érveléssel gáncsolta el a cionista szervezet legalitását. Az ortodoxok vallási okok ürügyével ellenzték a cionizmust, amit a neológok hazariatlannak deklaráltak. A kormány pedig — nem látván az alapszabályokban semmi kifogásolhatót, de dezavualni sem akarván a zsidó felekezetek hivatalos képviselőt — egyszerűen ad akta tette az ügyet és a cionistákat nem zavarta munkájukban.

A jóváhagyás tényét megelőzte a Pro Palesztina-akciónak az elmúlt télen való legalizálása. Ez ellen ugyanis sem az ortodox, sem a neológ képviselő nem emelhetett kifogást. A kormányt ugyanis fölvilágosították, hogy a Népszövetség égisze alatt újjáépülő zsidó-otthon érdekében a külföldön, Angliában, Franciaországban és Németországban Pro Palesztina-ligák működnek, élükön kiváló nemzsidó politikussal és a Palesztina-munkát az egész világ szimpátiája kíséri.

A Pro Palesztina-akció nyomán a magyar belügyminiszter meggyőződött róla, hogy a cionizmus is lényegében ennek az eszmének szolgálatában áll, úgy, hogy az alapszabályok legalizálásának mi sem állott utjában. A jóváhagyás tényét a cionisták roshasanaai istentiszteletén dr. Kahan Wison, a szervezet elnöke jelentette be.

— Befejeződtek a középiskolai beiratkozások. A középiskolai beiratkozások befejeződtek és megkezdődtek a felvételi vizsgálatok is. Ezzel kapcsolatban Pteancu vezérfelügyelő elrendelte, hogy az iskolák készítsenek kimutatást a beiratkozások adatairól és azokat nyújtják be a közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy ez alkotmáson magának tiszta képet az ország tanügyi viszonyairól. A nagyváradi és szatmári tankertületek egységesített bizottságának elnöke Anghe-luca kolozsvári egyetemi tanár lesz.

— A népszövetségi tanács legközelebbi ülése. Genfből jelentik: A népszövetségi tanács legközelebbi ülészakát december 15-én fogják megnyitni.

Csakis eredeti angol

Watermann

tőtőtollal irjon! A legjobb a világon.
Már 660 leiert kaphat

LEPAGE-nál Cluj

lják éppenséggel

met propaganda)

latra rendkívül

párisi Keren Ka-

cionista kon-

vidéki K. K. L.

hogy kívánatos

lap munkatársai

a kongresszus

ik, hogy rendel-

ot. Erre a kör-

egy tekinté-

a, a következő-

lemondok K. K.

azért adtam oda

nak, hogy Önök

zzenek a K. K. L.

ás oka az volt,

et nyelven jele-

anciaországban a

ga, ha egy zsidó

dolgozik. Ezek

on, ha Romain

szabad kiejteni

százszoros index

Az igazi Páris)

Páris marad,

fókuszja minden

y nap alatt az

k, mintha szél

mint láthatatlan

betölti a szívet

ámorosít, gran-

s parkjaival a

Hiába reakció,

meg nem szűnő

kiölni azt, ami

k. Sokszor ugy

engős hazafias

s szinte hozzá-

t stílus van itt

még a sovinsz-

latkeltésben is.

márok és nagy

kövekből. Ez

terek és utak,

tek az építke-

n, amelyeken

l, ezek alakít-

helyesebben a

mégis könnyed

legjellemzőbb

ymillió idegen)

az idegeneket,

a lepkék sere-

millió idegen

len! népe ide

szépséggel és

er Latin zeg-

o ethnográfiai

Kinai és néger,

magyar és zsidó,

művészjelöltek

. Mert bár a

ent, de ahogy

kommunisták

beznek az alól.

k a társadalmi

meg a párisi

n nincs olyan

, hol ugyszól-

orog. Bátran

minden nő ele-

innepelt tánc-

sak. A férfiak

rien öltözköd-

vezett elegáns

a nőnek jussa.

nyát is, amely

kedves, mint

an nem ritka-

Az emberek

ak rajta.

en szeret élni.

ok merevségé-

om, könnyed

ézik, amelyet

i lehet, csak

kölcsönzőzőn

Marton Ernő

Legszebb lemezek Lepagenál

— **Baal Sem csodakutja?** Prágából jelentik: A csehországi lapok különös és érdekes leletről irnak hosszu hasáboakat. Délcehország egy kis városában, Rosnpergben ujjajakítják az ottani zsinagógát. Asatás közben rábukkantak egy csiszolt köre, amelyen héber fölírat elmondja, hogy a kő alatti forrásnak csodatevő hatása van. Maga a miedzborzi caddik, a Bal Sem szintén megfürdött benne háromszáztizszer és feltétlenül érezte magán a víz gyógyító hatását. A felfedezés után tömegesen keresték fel a csodaforrást, különösen azok a zsidók, akik az utószezont Karlsbadban és Marienbadban töltik. A chaszidok ima közben alámertülnek a vízben, chaszid ritus szerint háromszáztizszer, abban a hitben, hogy a csodaforrás meggyógyítja őket betegségükből. A lapok híradása szerint, a forrást Spira munkácsi rabbi is fölkereste és hívei előtt úgy nyilatkozott, hogy egy legközelebb Galiciában összeülő rabbitanács fog végleg dönteni afelett, vajjon valóban a Bal Sem forrásáról van itt szó, vagy pedig a forrás egyike azoknak a gyógyerejű vizeknek, amik ezen a vidéken nem meunek ritkaságszámba. Megvizsgálják azt is, vajjon a kőbe nem-e későbbi időben várják bele a felíratot, esetleg a forrás élelmes tulajdonosai.

— **Szombati prédikáció.** Szombaton délelőtt tíz óraker a kolozsvári orthodox zsidó nagytemplomban Glasner Akiba főrabbi prédikációt tart. Ezuttal beszédében a főrabbi ki fog terjeszkedni az aktuális hitközségi ügyekre, különös tekintettel az iskola-kérdésre és a folyamatban lévő hitközségi békére is.

— **Halálozás.** Ma délután 4 óraker helyezték örök nyugalomra Kolozsvár egyik köztisztviselőben álló polgárát, *Egyed József* kömüves-mestert. Az elhunytat számos tisztelője és barátja kísérte ki utolsó útjára. Az elhunytat nagy és kiterjedt rokonság, köztük *Egyed Sándor*, a „Fraternitas“-nyomda bérlője édesapját gyászolja.

— **Bolgár komitácsikat tartóztattak le Athénben.** Athénből jelentik: A rendőrség le tartóztattott 3 bolgár komitácsit, akik bevallották, hogy a szaloniki jugoszláv konzulátust akarták levegőbe röpiteni. A kormány elrendelte, hogy az összes Bulgáriából érkező utasokat ellenőrzésnek vessék alá.

— **Sulyos revolverharc a betörőkkel.** Bukarestből jelentik: Nicolae Zadonia jassii háztulajdonos házába tegnap rablók törtek be. Zadonia összecsozdította a szomszédokat, mire revolverharc fejlődött ki. A rablók egyik üldözőjüket agyonlőtték, kettőt megsebesítettek, azután elmenekültek.

Gramofon

Lepage-nál, Kvár

— **Meghalt, mert a sötétben a más szőlőjébe védte.** Tudósítónk jelenti: Gábel Mihály jádi kisgazda a mult csütörtökön este ittas állapotban indult hazafelé a vasuti állomásról, ahol egész nap dolgozott. A sötétben eltévesztette az utat és az állomással szemben fekvő szőlőbe került, ahol Steiner Mihály, az egyik csősz öt lépésnyi távolságból rálőtt. A szerencsétlen ember 12 óra hosszat feküdt vérében, végül is maga az ör vitte be a hátán a községbe. A csendőrség jegyzőkönyvet vett fel az esetről és Gábel Mihályt kórházba szállította, Steinert pedig a beszercezi ügyességre kísérték, ahol mintegy negyedmilliónyi vagyonának kaucióképen történt felajánlása után szabadlábra helyezték a tárgyalásig. Gábel, akinek a golyó a hasába fúródott, háromnapos szenvedés után meghalt.

— **Nagy áradások Svájcban és Németországban.** Bernből jelentik: A Rajna áradása miatt a hajózást be kellett szüntetni, mivel a hidak alatt a hajók nem tudnak áthaladni. Schaffhausen mélyebb területei víz alatt állanak, miért is mindenfelé szűkeggákat kellett építeni. Mint Münchenből jelentik, a bajor és a sváb feloldón sulyos árvizek pusztítanak. Sok falu víz alatt áll, úgy, hogy a forgalmat csónakokkal kénytelenek lebonyolítani. Az Isar-folyó München közelében sokhelyütt kiöntött.

— **További hőséget jósol a meteorológiai intézet.** Bukarestből jelentik: A fővárosban ma nagy záporosó volt, amely félórát tartott. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hét folyamán további hőség várható. A földmivélsügyi miniszter természetessége szerint az utóbbi napok nagy melegei nem befolyásolták kedvezőtlenül az idei év terméseredményét, ellenkezőleg elősegítették a beérését. Az ősziek úgy Moldovában, mint Besszarábiában és Bukovinában kedvezően fejlődnek.

— **Egyformán állanak a versenyző Capablanca és Aljechin.** Buenos Airesből jelentik: A világbajnoki sakkmérkőzésen Capablanca és Aljechin között az ötödik játszma remis-vél végződött. A versenyzők eddig egyformán állanak. A játszmák közül három eldöntetlen.

Minden helység javíthatja még évi eredményét, ha minden KKL-biztos jelenti és azonnal átutalja évtárhoz a roshassán-akció elért eredményét.

— **Emlékinnepe.** Nagyszébenből jelentik: A tragikus körülmények között, fiatalon elhalt *Sonderling Egon* emlékére szeptember 18-ikán hatásos ünnepe rendezett az itteni ifjuság. Az ünnepélyt *Felster Alfréd* nyitotta meg, megindító szavakkal. Utána *Márk Irénke* szavalta el a *Sonderling* emlékére szerzett „*Sirvirág*“ című költeményét. *Giszkalay János* megható beszédben mutatott rá az utra, amelyen az öntudatos zsidóságnak haladnia kell. *Fischer Vilmos* héber verset szavalt. *Dr. Neumann Vilmosné*, *Balsenbaum Salomon* és *dr. Neumann Vilmos* Mozart-triót játszott. A gyászünnepe a Hatikva hangjai mellett ért véget. Az ünnepélyt megelőzően a *Keren* *Kajemeth*-biztoság ányujtotta a gyászoló szülőknek a fiuk aranykönyvi bevezetéséről szóló diplomát. A matiné rendezése körül *Spielmann Lázár* szerzett különös érdemeket.

* **Sirkőavatás.** Néhai *Mandula Samuné* szül. *Kohn Sarolta* és *Mandula Magda* férj. *Friedler Gézanénak* sirkőavatási ünnepélye október hó 2-án vasárnap délelőtt 10 óraker lesz, melyre rokonainkat és ismerőseinket ezuton hívjuk meg. *Mandula Samu*, *Friedler Géza*.

— **Ádámkosztümben érkezett meg Belgrádba Angelinovic jugoszláv miniszter.** Belgrádból jelentik: *Angelinovic jugoszláv miniszter*, aki tegnap egy dalmáciai népgyűlésen vett részt s onnan az éj folyamán Belgrádba indult vissza, kellemetlen, de egyben igen komikus helyzetbe került. Hálókocsijába eddig még ismeretlen tavaj behatolt s nemcsak értéktárgyait, hivatalos iratait és bőröndjeit lopta el, de magával vitte utolsó szálíg ruháit és fehéreműjét is. Mire a miniszter felébredt, a tolvajnak már nyoma sem volt. *Angelinovic* mikor Belgrádba megérkezett, kénytelen volt hálókocsijának egyik takarójába burkolva a vonatból kiszállani és autójához rohanni. Az autó azután teljes sebességgel röpitette lakására, ahol felöltözködhett. A miniszter az esetét azonnal jelentette a belgrádi hatóságoknak.

— **Baumzweig Emil meghalt.** Baumzweig Emil köztisztviselőben álló kolozsvári kereskedő hosszas szenvedés után 69 éves korában elhunyt. *Baumzweig Emil* 45 év óta tekintélyes tagja a kolozsvári kereskedők társadalmának. A világháboru előtt egyik legnagyobb adófizető polgára volt a városnak és hosszabb időn keresztül Kolozsvár tanácsának volt a tagja. A jótékonyágáról ismert *Baumzweig Emil* halála iránt Kolozsvár lakosságának minden rétegében a legnagyobb részvét és gyász nyilvánul meg.

* **Az „Erdélyi Futár“.** Szőgyéni *Kiss Endre* elevenen szerkesztett hetilapjának legfrissebb száma most hagyta el a sajtót. A legújabb számot számos szenzáció-számba menő politikai riport tarkítja és lüktető tudósítások számolnak be az erdélyi városok köz- és társadalmi életének minden megnyilatkozásáról.

* **Orvosi hír.** *Dr. Engelberg Regina* szemorvos operateur a berlini *Charité-kórház* és a budapesti *Grosz-klinika* volt orvosa megkezdte rendelését. Rendel. Főter 5 sz. alatt délelőtt 11—1 és délután 4—6 óráig.

Nyomdafesték

gyárraktár. *Kidd, London*, világhírű festékei a legjobbak és a legolcsóbbak. Tegyen kísérletet. — **LEPAGE, CLUJ.** Kérjen jegyzéket.

— **Erdélyi ellen elrendelték a vizsgálat fogságot.** Budapestről jelentik: A hitvesgyilkos *Erdélyi Béla* ellen ma a vizsgálóbíró gyilkosság, csalás, és okirathamítás büntette miatt elrendelte a vizsgálati fogságot. *Erdélyi* holnap bejelenti, hogy felfolyamodással él a végzés ellen. *Erdélyi* két büntársa ellen szintén elrendelték a vizsgálati fogságot.

— **A kolozsvári vivóklub megkezdte működését.** A kolozsvári vivóklub ez év október 3-án kezdi meg tevékenységét a *Malom-uccai gimnázium* vivótermében *Pellegrini Virgillio* *livornoi olasz vivómester* vezetése alatt, tehát felkértenek mindazok, akik ezen kurzuson résztvenni óhajtanak, jelentkezzenek mielőbb *Chifor rendőrigazgatónál*.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n, é. vásárlóközönséget, hogy az összes őszi divatkülönlegeségek, úgy az átmeneti double-kabátok, mint a speciális *Trench-Coats* és külföldi nappa bőrkabátok a legnagyobb választékban raktárra érkeztek.

Neumann M. Cluj

férfi- és fiuruha-áruháza
Főter 14.

Gabella-jegyek RÉVÉSZ
Ernő rotációs jegyzemében — Targu-Mures

Gyári képviselőlet és raktár

LEPAGE, CLUJ

Kérjen ajánlatot, prospektust.

Roshassanától Szukkothig

árusítja az *Uj Kelet* könyvosztálya legjobb könyvsorozatát. Ünnepi meglepetésül szánya olvasóinknak, amikor 400 lejes bolti ár helyett 150 lejért ajánlja. A mai magyar és francia irodalom olyan világhírességei, mint *Szomorj Dezső* és *Jean Sarment* mellett *Zola*, *Jack London*, *Ben Ami*, *Szabó Imre*, *Medale* művei szerepelnek a csoportban és pedig:

Jean Sarment: Az árnyhalász

Ben Ami: Európatól Ázsiáig

Lassale végzetes szerelmei

Szabó Imre: A házmesterlány

Zola: Madeleine Ferat

Jack London: Az istenek kacagnak

Ormos Ede: Mi okozta Magyarország szétbomlását

Hátszegi Ernő: Olvastam a csillagokban

Medale Moicher Szfurim: A szanta Fiske

Szomorj Dezső: Az élet diadala

A kedvezményes könyvcsoport ára 150 lej (és portó) és az *Uj Kelet* könyvosztályában kapható. Ünnepi ajándéknak a könyvcsoport vevői között 5 értékes könyvajándékot sorsol ki az *Uj Kelet* könyvosztálya. Hatvany Lajos nagy zsidó tárgyú regényét, az *Urak és Embereket* (I. II. kötet), melynek 510 lej a bolti ára, *Gorkij Maxim: Artamonovokját* (280 lej), *Nagy Endre* humoros könyvét *Lukács Milos* kalandjait, *Kosztolányi Dezső Édes Anna* (250 lej), *Zsolt Béla: Házassággal végződik* (320 lej) c. regényét, amelyek mindegyike szenzációja volt az ezévi magyar könyvtérnek.

Megérkeztek a legújabb divatu őszi és téli angol szövetségűdonságok és a

legjutányosabb árákért
előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek

HERKOVITS JENŐ
uriszabónál, Cluj, Str. Iuliu M. és Vlahuta sarok — (v. Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarok)

(Bucure tudósítójától) üléseben főrák ismeret tőzsdereform A tőzsdereform jesztés tör Bukovina és ban sürgőse ket, ami a után vonni. koztak mind valóság, me Románi

viszont az nem szándé Ugyanc zal az előte tését sürget az egyetlen száizletekk mányi tag

a határ ügymin hetsége kons

és legfeljebb tőzsdén vez ugyis megy határidőüzle a mobiltoke miatt. Végül választmány tőzsdetörvény gítő megold

A kinc vámcsekk liberálisok, a vámhitelek hitelek t a kiállító nézve. Mos hogy a vá kében egy jövőben a vámcsekkel Nationala keket halakasszálás v

Fiókot Deutsche román-néme igen fontos tárgyalásban Diskonto-Ge mánytól arr A fióktintézet vezetőlél a Sperlinget

Szezon burgonyát deileteleg k gontételeber 1928 ápril és így a tetelei alá deilete bo feladott bo ber elsejét nyes teher

Közgaz alatt több o amely közér érdemel. Ez következők keres arra, vasutaknak 700 millió földi kölcsön hogy a Ném

Közgazdaság

Nem kapnak tőzsdét a csatolt területek

A kormány a határidő-üzlet bevezetését sem tartja időszorúnak

(Bucuresti-Bucarest, szept. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti tőzsdetanács legutóbbi ülésében foglalkozott a kereskedelmi és iparkamarák ismeretes akciójával, hogy az évek óta kész tőzsdereformot a kormány vigye a parlament elé. A tőzsdereform több tagja részéről is előterjesztés történt arról, hogy Erdély, Bánát, Bukovina és Besarabia főbb gazdasági centrumaiban sürgősen fel kell állítani áru- és értéktőzsdéket, ami a gazdasági élet fellendülését fogja maga után vonni. A tőzsdetanács tagjai kedvezően nyilatkoztak mindkét javaslatról, amelyből még sem lehet valóság, mert a jelenlegi tőzsdetörvény értelmében

Románia területén csak egyetlen tőzsde működhet, a bukaresti,

viszont az új tőzsdejavaslatot a kormány egyelőre nem szándékozik napirendre tűzni.

Ugyancsak foglalkozott a tőzsdereformról az előterjesztés s-l, amely a határidő-üzlet bevezetését sürgeti a bukaresti tőzsdén, amely ma már az egyetlen egész Európában, amely kizárólag kasszaüzletekkel foglalkozik. Victor Slavescu választmányi tag azonban kifejtette, hogy

a határidő-üzlet felvétele csak a pénzügyminisztérium hozzájárulásával lehetséges, a kormány azonban nem rokonszenvezik ezzel az eszmével

és legfeljebb arról lehet szó, hogy csupán a devizátőzsdén vezessék be a terminüzletet, ami nagyjából ugyis megvan már. Grigore Dumitrescu szerint a határidő-üzlet újrafelvétele nem is volna opportunus a mobiltőke hiánya, valamint a horribilis kamatok miatt. Végül is Balansescu elnök javaslatára a tőzsdereformot úgy döntött, hogy ezt a kérdést is a tőzsdetörvény módosításával egyidejűleg kell kielégítő megoldáshoz juttatni.

A kincstár azonnal értékesíteni fogja a vámcsekket. Alighogy kormányra jutottak liberálisok, a pénzügyminisztérium megkezdte a vámhitelezések felülvizsgálását és egyes vámhiteleket törölt vagy redukált, aszerint, hogy a kiállító fél milyen garanciát jelent az államra nézve. Most a pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a vámcsekket mielőbbi inkasszálása érdekében egyszerűsíteni fogja a formalitásokat. A jövőben a vámhivatalok, amint megkapták a vámcsekket, azonnal letétbe helyezik a Banca Naționala legközelebbi fiókjánál, amely a csekket haladéktalanul külföldre továbbítja inkasszálás végett.

Fiókot létesít Romániában a berlini Deutsche Diskonto-Gesellschaft. A legutóbbi román-német tárgyalások kedvező kilátásainak egyik igen fontos momentumaként a román-német kölcsöntárgyalásban vezető szerepet játszó berlini Deutsche Diskonto-Gesellschaft engedélyt kapott a román kormánytól arra, hogy fiókot létesítsen Bukarestben. A fióktüntetést rövidesen meg is kezdi működését és vezetőjéül a Banca Generala volt igazgatóját, dr. Sperlinget szemelték ki.

Szezonárúnak minősítették a bort és a burgonyát. Az államvasutak igazgatósága rendeletileg közölte összes szerveivel, hogy a vagon-tételben feladott burgonyaszállítmányokat 1928 április 30-ig szezonárúnak kell tekinteni és így a II. csoportba tartozó árúk fuvardíjtételei alá tartoznak. Ugyanilyen értelmű rendeletet bocsátott ki a CFR a vagon-tételben feladott borszállítmányokról is, amelyek október elsejétől december 31-ig esnek a kedvezményes teheráru-tarifá alá.

Közgazdasági hírek. Az elmúlt ünnepek alatt több olyan közgazdasági esemény fordult elő, amely közérdeklőt váltánál fogva általános figyelmet érdemel. Ezeket az eseményeket rövidre fogva a következőkben közöljük: — A kormány módot keres arra, hogy hogyan fizesse meg az államvasutaknak a belföldi iparral szemben fennálló 700 millió lej adóságát. — A kormány több külföldi kölcsönajánlatot kapott, valószínű azonban, hogy a Németországgal rövidesen megkezdődő tár-

gyalások előtt nem döntenek a kölcsönügyekben. Az erdélyi városoknak tett kölcsönajánlatokkal maga Bratianu Vintila foglalkozik igen intenzíven. Ebben az ügyben sem döntenek addig, amíg a főváros külföldi kölcsöntárgyalásainak eredményei nem lesznek ismeretesebbek. — Az új vámtarifá 600 árucikkre vonatkozólag már elkészült. Jelenleg textilipari cikkek illetékén dolgoznak. Az új tarifa protekcionista jellegű lesz, amely védelmébe veszi az országra békében és háborúban hasznos iparágakat. A vámtarifajavaslat novemberben lesz készen, amikor a kereskedelmi kamarák uniójának fogják megküldeni véleményezés végett, majd karácsony után a parlament elé terjesztik. Az új tarifa alapja az, hogy előzőleg a kormány delegációja megállapítsa a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi egyezmények főbb elveit.

Kifizetik a román kézben levő osztrák járadékszervényeket. A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a bemutatáskor elkésett háboru előtti osztrák járadékok szervényeit 1919 re visszamenőleg beváltja. Ez a rendelkezés azonban csakis olyan kötvényekre vonatkozik, amelyek tulajdonosa Romániában lakik.

Nemzetközi kongresszust tartanak Budapesten a kereskedelmi ügynökök és képviselők. Budapestre jelentik: A német kereskedelmi képviselők és ügynökök akciót indítottak egy nemzetközi szervezet megteremtésére, amely egyfelől egységesen szabályozza az összes európai államokban ennek a két fontos kereskedelmi tényezőnek a jogi helyzetét, másfelől pedig kampányt vezessen be a személy- és áruforgalom útjában álló akadályok elhárítására. A nemzetközi szervezet előkészítése tárgyában a közép-európai kereskedelmi ügynökök és gyári képviselők elhatározták, hogy 1928 elején kongresszusra gyűljenek össze Budapesten.

SINDICATUL SPIRTULUI S. A. BUCURESTI

STRADA C. A. ROSETTI No 1.

Értesítés.

A „Sindicatul Spiirtului S. A.” végrehajtóbizottsága hivatalosan közhírré teszi, hogy a „Sindicatul Spiirtului S. A.” 1927. évi szeptember 25-én működését megkezdte.

A szesz italok készítése és forgalombahozatala körüli visszaélések meggátolásáról szóló törvény és a Szindikátus alapszabályainak értelmében ezen időponttól kezdve bármilyen szesznek az eladása kizárólag csak a „Sindicatul Spiirtului S. A.” Bucuresti, (Strada C. A. Rosetti No. 1.) útján eszközölhető.

Ennek következtében az összes szeszvásárlók megrendeléseikkel többet nem fordulhatnak a szeszgyárosokhoz, hanem csakis a „Sindicatul Spiirtului S. A.” regionális eladási irodáihoz.

Ezen regionális eladási irodák székhelyei:

A régi királyság részére: Bucuresti, Str. C. A. Rosetti No. 1.

Erdély részére: Cluj, Str. Memorandului 20., amely iroda Cluj, Turda-Aries, Mures, Alba, Simes, Tarnava-Mica, Nasaud vármegyék részére eszközöli a szesz kiszolgáltatását.

Brassó, Uniunea Generala a Industriasilor Român, amely iroda Brasov, Fogaras, Treiscaune, Ciuc, Odorheiu és Tarnava-Mare vármegyék részére eszközöli a szesz kiszolgáltatását.

Arad, Str. Horia No. 2., amely Arad, Timistorontál, Caras, Severin, Huedin, Bihor, Salaj, Satmar, Maramures és Sibiu vármegyék részére eszközöli a szesz kiszolgáltatását.

Bukovina részére: Cernauti, Banca de Credit Român.

Besarabia részére: Chisinau, Str. Puskin, Banca Creditului Chisinaului.

A szeszvevők szeszmegrendeléseinek feladásánál a következőképpen járnak el:

Levélileg vagy személyesen a „Sindicatul Spiirtului S. A.” regionális irodáihoz fordulnak és a megrendelés feladásával egyidejűleg az alább felsorolt bankok valamelyikéhez befizetik a „Sindicatul Spiirtului S. A.” javára a megrendelt szesz mennyiség ellenértékét.

A bank, amelyhez a befizetés eszközöltetett, beküldi az illetékes regionális eladási irodának a befizetett összegről szóló nyugtát. Ezen nyugta alapján bocsátja ki a regionális iroda a „Bon de Dispozitie”, amelyet a szállító gyárhoz tesz át és végül átadja, illetve beküldi a másolatot a vevőnek.

A „Bon de Dispozitie” birtokában a vevő közvetlenül rep'ezi a szállító gyárral a szesz adójának és az illetékek fizetésének módját, miként ez eddig is akorlatott.

A vevő nyugtamásolatával személyesen is jelentkezhetik a szállító gyárnál, amelynek szabadságában áll a kifizetés szesz, — anélkül, hogy az eredeti nyugtát, bevárná — a nyugtamásolat, a szesz adójának és a kincstári illetékeknek kifizetése ellenében kiszolgáltatni.

Ezen esetben a gyár köteles a bont visszatartani és azt megsemmisíteni.

A regionális eladási irodák 200 (kétszáz) liternél (tisza alkohol) kisebb mennyiséget nem adhatnak el.

Az eladási árak a következők:

Fogyasztási szesz az egész megrendelt mennyiség egyszeri atvételinek esetén:

5001 liter föl feljebb	Lej 46—	abszolút (100 ^o) literenként
2501—5000 literig	" 47—	" " "
1301—2500 "	" 48—	" " "
501—1300 "	" 49—	" " "
500 "	" 50—	" " "

Égetésre használt denaturált szesz:

2001 liter föl feljebb	Lej 30—	literenként 90 ^o -os
501—2000 literig	" 31—	" " "
500 "	" 32—	" " "

Ecetkészítésre használt szesz: Lej 36— abszolút (100°) literenként.

Parfóm gyártására használt szesz:

2001 liter föl feljebb	Lej 45—	abszolút (100 ^o) literenként.
2000 literig	" 47—	" " "

A vevők a szállításra szükséges hordókat bérmentve küldik vissza a szállító gyárhoz. Amennyiben vevő nem tudná rendelkezésére bocsátani a gyárnak a szükséges hordókat, úgy azokat a szállító gyár kölcsönzi ki, de biztosítékként, egyidejűleg a megrendelés feladásával beküldi a vevő azoknak az ellenértékét is, vagy pedig gondoskodik — a szállító gyár által elfogadott — más biztosítékról. A szeszgyárak a kölcsönhordók után megállapított kölcsöndíjat számíttatnak fel.

A Sindicatul Spiirtului S. A. eladási árai azonnali készpénzfizetés ellenében, minden esetben bérmentve vevő vasuti állomásaig, ambalázs, szeszadó és kincstári illetékek nélkül értendők.

Fizetések teljesítendőik alatt felsorolt bankok fiókjainál és azoknak levelezőinél: Banca de Credit Român, Banca Chrissoveloni S. A., Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A., Banca Romanasca, Banca Albina Sibiu, a „Sindicatul Spiirtului S. A.” számlája javára Bucuresti.

Bucuresti, 1927 szeptember hó 25.

Sindicatul Spiirtului S. A.

Megjelent a „Commerz“ negyedik száma.
A Győri Illés István szerkesztésében megjelenő „Commerz“ című lap ma jelentette meg negyedik számát szenzációs tartalommal. A „Commerz“ uccai árusításra nem kerül, de a kiadóhivatal (Cluj, Strada Bucovina 19.) bárkinek kívánatra mutatványszámot küld.
* **Értesítés.** Ezuton van szerencsénk értesíteni a „Corpul Contabililor autorizatia si expertilor contabilii, Sectiunea Cluj“, n. é. összes tagjait, hogy a Corpul Contabililor harmadik nagy közgyűlése f.

évi október hó 14, 15 és 16-án lesz Chisinauban megtartva. Ohajtanánk, ha a kongresszuson minél nagyobb számban volna képviselve a cluji csoport, habár semmiféle vasuti (utazási) kedvezményt nem tudunk kieszközölni a tagoknak. Akik részt ohajtanak venni a közgyűlésen, sziveskedjenek mielőbb jelentkezni a Banca Nationala cluji fiókjánál, ahol részletes felvilágosításban részesülhetnek a közgyűlésre vonatkozólag. Gh. P. Ionescu, a Banca Nationala cluji fiókjának és a „Corpul Contabililor“ elnöke.

Tőzsde

Élénkebb árukinálat mellett a piac lanyha és üzletellen.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	8110-8115	518 ⁵ / ₈	51852	491	3115	11022	13662	65055	192850
Newyork	16025-16075	2523 ¹ / ₂	252425	2548	161	57169	70840	3375	—
London	785-786	2035	2035	12402	786	278175	344725	16422	48662
Páris	635-640	2829	2831	—	632	2243 ³ / ₄	277975	13240	392 ¹ / ₂
Milano	885-890	153712	1537 ¹ / ₂	13920	880	3120	3867	184 ¹ / ₂	546
Prága	476-477	9070	9075	7560	479	1693 ¹ / ₂	2099	—	296 ¹ / ₂
Budapest	2820-2825	913	913 ¹ / ₄	—	285	1006 ¹ / ₂	124775	5944 ¹ / ₂	175
Belgrád	—	324	323	1590	—	356 ¹ / ₂	441 ¹ / ₂	2112 ¹ / ₂	62 ¹ / ₂
Bukarest	—	58	58	—	18	6390	7917	377 ³ / ₈	—
Varsó	—	7315	7315	—	2270	8067 ¹ / ₂	—	47630	—
Bécs	2275-2280	123 ¹ / ₂	12345	—	3860	13607	16854	80295	—
Berlin	3840-3850	—	—	—	—	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (zárlat) 323, Páris 1590, Budapest 356¹/₂, Bécs 44150, Prága 2112¹/₂.

Kölcsönt

legolcsóbban, legelőnyösebben nyujt Granaria, Oradea

Ideal - Erika írógépraktár Révész Ernő, -- Targu-Mures Telefon 123.

A művelt ember se tudhat mindent!

Der kleine Brockhaus, 1 kötet ..L. 920
Brockhaus, Handbuch des Wissens. 4 kötet à 840
Meyers konversationslexicon új kiadása, kötetenként 1200
Révai lexikon új kötetei à 1500

Utánvét-
tel küldi
LEPAGE - Cluj

Látyszerészeti cikkek

szakszerű kivitelben a legolcsóbbtól a legfinomabbig
Kun Mátyás Fiai

1864. óta fenálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei 2. szám

Megjelent a „Gyakorlati Gazdalexikon“

két vastok kötetben. Szerkeszti MILLE GEZA mezőgazdasági kamarai főtitkár. MAYER JÁNOS magyar földművelésügyi miniszter előszavával. Részletes tájékoztatást ad a mezőgazdaság minden kérdésében, ez a kétkötetes könyv tehát a magyar gazda nélkülözhetetlen kitéje, utmutatója. Száz-két tagból álló szerkesztőbizottság állította össze. Minden cikkét a leg hozzáértőbb szakíró írta

Egész könyvtárat pótol ez a két könyv!

Főbb tartalma: Konyhakertészet. Szőlőművelés, Baromfityésztés. Méhészet, tejgazdaság, állatgyógyászat, talajművelés, gyógynövények, vetőmagismeret, dohánytermesztés, növénynevelés, gyümölcsstermesztés, erdészeti, borászat, gazdasági gépek ismerete, állattenyésztés, műtrágyázás, takarmányozás, vadászat, halászat, építészeti, burgonyatermesztés, komlótermelés, paprika, kender és len, falusi konyha, háziipar, anya- és csecsemővédelem, rovar-kártevők, nyultenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés stb., stb., stb.

Azonnali rendelésnél ára 1634 lej. (Kétszázötven 2000 lei.) Vidékre utánvétellel szállítja **LEPAGE** könyvkereskedés **CLUJ**

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkái 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Torda-aranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászregényvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászregényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruáktárai a vasut mellett.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyztél hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Polgárit végzett urileány vallásos családhoz, gyermekekhez ajánlkozik. — Megkereséseket „Megbízható” jellegre Rudolf Mossehoz, Oradea. 3199

Perfekt gyorsírásra rövid idő alatt megtanítom, a legújabb módszerrel. Cim a kiadóban.

Földgazdász cserépgyár cca 5 kat. hold ingatlan, prima minőségű agyagbánya, emeletes lakóház és iroda, megfelelő üzemi helyiségek, mesterséges szárítók, égető kemencék, motor, 3 francia cserépréma, cca 40,000 cserépréma, transzmissiók sinek, kocsi, földgazdászok, iparvágány bérbeadó vagy olcsón oladó. Ara másfél millió lei. Igen előnyös fizetési feltételekkel, biztosíték esetén részletfizetésre is. — Cim: Közgazdasági Bank Rt. Dicsőszentmárton.

Vidéki tisztviselő két kezdő gyereke mellé keres hébertől olvasni tudó, román, lehetőleg nemet nyelvet is bíró nevelőnt. Ajánlkozás fizetési igények megjelölésével „Othon” jellegre a kiadóba. 3198

Három kis szobából álló helyiség a Minorita-uccában, raktárnak vagy műhelynek, okt. 1-re olcsón kiadó. — Cim: Kadima-nyomdában.

Mézet, friss pergetésű 5 kg-os bádögödönben bérmentve szállít 400 lei utánvét ellenében az „Albina” Reprezentanta de cooperativa apiculturilor, Arad, Str. Andrei Muresianu 2. 3201

Egy szépen butorozott nagy utcai parkettes szoba a belvárosban fürdőszoba használattal egy, vagy két fiatal embernek, kosztal is, vagy üresen irodának kiadó azonnalra. Cim a kiadóban.

Barzel fierarie vasúzet

Cluj-Kolozsvár P. M. Viteaz 13. Telefon 10-43

Perfekt gyors- és gépirónót keres Lepage könyvkereskedés, Cluj.

Főtérhez közel 2 szobát irodának keres Lepage könyvkereskedés, Cluj

אתרונים

ללבים אונד הרדים
אין גראסער אויפגאדה אים צו בעקאמען
בי דער לאנגהרונגע פירמא
E. Rosenzweig Cluj
Str. Regina Maria 6.
פערקויפס שמעיליע
Rosenzweig könyvkereskedés
Piata Mihailu Viteazul No. 37.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

Péntek: Othello. (Shakespeare-repriz, Táray Ferencsel. Napi bérlet 7. sz. B. Sorozatszám: 38.)
Szombat 4-kor: Névtelen asszony. (Olcsó helyárrakkal. Poór Lilivel. Sorozatszám: 39.)
Szombat 8¹/₂-kor: Orlov. (László Andor szerződött tag föllépése. Kolbay Ildikóval, Ihász Aladárral, Napi bérlet 7. sz. C. Sorozatszám: 40.)
Vasárnap 2¹/₂-kor: Te csak pipálj, Ladányi! (Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám: 41.)
Vasárnap d. u. 5¹/₂-kor: A legkisebbik Horváth-lány. (Operette újdonság 6-adszor. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 42.)
Vasárnap este 8¹/₂-kor: Nótás kapitány. (Új szereposztással. László Andor második föllépésével. Mende Klárral, Farkas Lilivel, Ihász Aladárral. Napi bérlet 8. sz. A. Sorozatszám: 43.)
Hétfő: Alexandra. (Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral, Napi bérlet 8. sz. B. Sorozatszám: 44.)

Kottát bármilyet óhajt, azonnal megkaphatja **legolcsóbban Király J.** zeneműkereskedésében — Főtér 15. szám